

TIMRÅ KOMMUN
Socialförvaltningen

Förstudie om utredningshem

2018-10-05

Utredare:
Patrik Jonsson

Innehåll

Inledning	3
Bakgrund	3
Syfte.....	3
Metod.....	3
Avgränsningar.....	3
Resultat	3
Behov och kostnader	3
Alternativ 1. Starta inget eget utredningshem	4
Alternativ 2. Utveckla öppenvården – utredning i hemmiljön.....	4
Alternativ 3. Starta utredningshem – sälja platser åt andra kommuner.....	5
Så jobbar andra.....	5

Inledning

Socialnämnden beslutade 2018-04-27 § 53 att uppdraga förvaltningschefen i uppdrag att starta en förstudie om utredningshem.

Bakgrund

Inom individ- och familjeomsorgen (IFO) uppstår vid ett antal tillfällen varje år behov av att **utreda** föräldraförmågan i olika familjer men också av **behandling** och **stöd** kopplat till det som själva utredandet kommit fram till. I vissa fall kan det handla om **skydd** det vill säga att barnet riskerar att fara illa till följd av bristande omsorg från föräldrarna. I sällsynta fall kan det handla om att både förälder och barn har ett skyddsbehov utifrån att de riskerar att utsättas för våld men det är ovanligt. För att tillgodose behovet av att utreda föräldraförmågan och förekommande fall också skyddsbehovet köper IFO insatsen av Kärnhuset i Sundsvalls kommun eller Bogården i Härnösands kommun.

Syfte

Förstudien undersöker socialförvaltningens förutsättningar att starta utredningshem i egen regi.

Metod

Omvärldsbevakning genom samtal med ett Ankaret i Östersund, Bogården i Härnösand, Kärnhuset i Sundsvall samt Skogsdungen i Umeå.

Slagning i förvaltningens verksamhetssystem för att kartlägga hur vi under 2016-2018 köpt insatsen externt.

Avgränsningar

Förstudien kommer att avgränsa sig till den delen som handlar utredning av föräldraförmågan av det enkla skälet att det är den insatsen vi idag köper av andra.

Resultat

Behov och kostnader

IFO har under åren 2016-2018 köpt sammanlagt 7 utredningar av Bogården och Kärnhuset tillsammans till en sammanlagd kostnad av 1 419 416 kr. Det ska dock tilläggas att det kommer att tillkomma kostnader för placeringarna 2018.

Om vi sammanfattar behoven under åren 2016-2018 så har vi haft behov av i genomsnitt 2 placeringar per år till en kostnad av lite drygt 473 000kr/år, vilket inte ens motsvarar kostnaden för en familjehandlare under ett år. Utifrån det presenteras efter översikt bilden nedan tre alternativ:

Översikt

Bogården	2016	2017	2018	Summa
Antal utredningar	1	2	2	5
Kärnhuset				
Antal utredningar	1	0	1	2
Kostnad	419 811,00 kr	508 000,00 kr	491 605,00 kr	1 419 416,00 kr

Alternativ 1. Starta inget eget utredningshem

Utifrån att våra egna behov inte utgör underlag för att bedriva ett utredningshem i egen regi så är förslaget att låta bli.

Alternativ 2. Utveckla öppenvården – utredning i hemmiljön

För att tillgodose våra egna behov av i genomsnitt 2 utredningar per år skulle man kunna tänka sig en lösning, där utredningarna görs hemma hos den aktuella familjen istället för på institution.

I kontakten med tidigare nämnda institutioner framgår att utredningstiden i det här sammanhanget är åtta veckor, det innebär alltså 16 veckor per år som vi har behov av den utredande insatsen. Ett arbete som förslagsvis skulle kunna rymmas i den redan befintliga familjehandlande verksamheten Familjeresurscenter (FRC), om de gavs ett utökat uppdrag.

Vi leker med tanken att insatserna skulle utföras i familjens hemmiljö istället för på institution, vad skulle det kunna innebära?

Å ena sidan ser utredaren att det finns vinster i utredningsarbetet när man observerar familjen i den miljö där de vanligtvis befinner sig och kommer att befinna sig även efter insatsen. Det skulle ge en bild av hur det ser ut när det är mindre tillrättalagt – mindre all inclusive helt enkelt. Man kan också tänka sig att viktig information om olika förutsättningar och vardagsbestyr i hemmiljön som påverkar helheten blir lättare att få syn på.

Å andra sidan så är det möjligt att man går miste om en del av den kontinuitet som vistelse på institution kan innebära.

Det vill säga möjligheten att se sammanhang över hela dygnet och över tid och på ett tydligare sätt se hur systematiken hänger ihop. Kanske är det lättare att se och förstå familjens utmaningar på morgonen om man också sett kvällsrutinen dagen innan. Man kan också tänka sig att man när det handlar om att observera anknytningsmönster får ett bredare perspektiv om man kan observera hela dygnet och över tid.

Lösningen innebär förstås mindre kostnader än HVB eftersom man slipper lokalkostnader och dygnet runt bemanning. Utmaningen med det här alternativet är troligen att tänka ut hur det rent praktiskt skulle gå till för att få med alla delar och inte går miste om viktigt innehåll som vi idag får via institution.

Skyddsbehovet som nämnts tidigare skulle kunna tillgodoses genom den jourlägenhet IFO har tillgång till, åtminstone som tillfälligt lösning under kortare perioder. Utredaren tar det för sannolikt att familjer med mer omfattande skyddsbehov ändå måste placeras utom kommunen, eftersom Timrå är en liten kommun och att bo kvar skulle innebära för stora inskränkningar i hur man exempelvis kan röra sig tryggt och fritt i vardagen.

Alternativ 3. Starta utredningshem – sälja platser åt andra kommuner

Eftersom att våra egna behov som tidigare nämnts inte är så omfattande så innebär det här alternativet att driva verksamhet i huvudsak för andra kommuners behov. Men oavsett det så presenteras nedan ändå en kort sammanfattning för att skapa en överskådlig bild av vad det kan innebära att driva ett utredningshem.

Så jobbar andra

De utredningshem som utredaren varit i kontakt med är samtliga Hem för vård eller boende (HVB) och tar emot placeringar både enligt Socialtjänstlagen (SoL) och Lag med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU). Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om hem för vård eller boende (HSL-FS 2016:55) anger särskilda krav för att få bedriva HVB. Bland annat beträffande vårdens innehåll, föreståndarens och personalens kompetens, bemanning och lokalernas utformning.

Om vi uppehåller oss en stund vid bemanningen så visar utredarens omvärldsbevakning att de HVB som kontaktats har en bemanning på mellan åtta och 12 personal (i genomsnitt ungefär tre personal per familj som man tar emot). Kravet socialstyrelsen ställer för tillståndsgivande är att verksamheten är bemannad dygnet runt.

Det finns också en tillgänglighetsaspekt som har bäring mot antalet platser. Så här, ska vi kunna räkna med andra kommuners placeringar vi måste kunna ta emot när nån hör av sig, det går inte att ha fullt gång på gång, då väljer de nån annan. Utifrån det behöver vi givetvis ha fler platser.

Det gäller egentligen för såväl externa som våra egna interna placeringar. De verksamheter som kontaktats i samband med förstudien tar emot mellan tre och fem familjer samtidigt.

Slutsatsen är i vart fall att det är personalkrävande och gör oss beroende av dels en lokal för verksamheten men också av att andra väljer att placera hos oss.

Översikt

Verksamhet	Antal platser	Antal personal	Inskrivna under 2017	Varav externa
Ankaret	5	12	27 familjer	cirka 1-3
Bogården	3+1	8	15 familjer	cirka 8
Kärnhuset	4	11+1	13 familjer	cirka 2-3
Skogsdungen	5	12	32 familjer	cirka 4-5